

Nr 61.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas; given Stockholms slott den 9 februari 1945.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas.

GUSTAF.

Axel Rubbestad.

Förslag

till

Lag

om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas.

Härigenom förordnas, att lagen den 12 december 1941 om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas, vilken jämlikt lag den 5 maj 1944 (nr 185) gäller till och med den 30 juni 1945, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1946.

---

*Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 26 januari 1945.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, OHLIN, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför statsrådet Quensel.

Lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas gäller, enligt lag den 5 maj 1944, nr 185, till och med den 30 juni 1945. Enligt förstnämnda lag må, därest tillgången på elektrisk kraft ej förslår att tillgodose behovet därav, Kungl. Maj:t eller efter Kungl. Maj:ts bemyndigande statens bränslekommission meddela föreskrift om kraftens fördelning mellan förbrukarna samt om användningen i övrigt av tillgänglig kraft. Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning beträffande gas. För att lagens materiella bestämmelser skola träda i tillämpning erfordras, enligt 1 §, särskilt förordnande därom. Sådant förordnande må meddelas vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden. Förordnande meddelas av Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke, dock att, när riksdagen ej är samlad, provisoriskt förordnande må meddelas av Kungl. Maj:t. Sedan 1941 års riksdag enligt skrivelse, nr 503, lämnat samtycke i förenämnda hänseende, har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 12 december 1941, nr 926, förordnat, att ifrågavarande bestämmelser tills vidare skola äga tillämpning.

Efter framställning från bränslekommissionen har Kungl. Maj:t den 22 maj 1942 dels uppdragit åt kommissionen att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare föreskrifter, förbereda genomförandet av sådan reglering av förbrukningen av elektrisk kraft, som avses i förenämnda lag, dels ock utfärdat kungörelse (nr 260) angående förberedande åtgärder för en dylik reglering.

Med stöd av omförmälda lag har Kungl. Maj:t sedermera utfärdat kungörelse den 16 oktober 1942 (nr 821) angående reglering av förbrukningen av elektrisk kraft för industriella ändamål. Enligt nämnda kungörelse, som

trätt i kraft den 28 oktober 1942, äger bränslekommissionen att, i den mån sådant påkallas av bristande tillgång på elektrisk kraft, meddela föreskrift, som i lagen avses, angående inskränkning i förbrukningen av elektrisk kraft vid industriell eller därmed jämförlig anläggning, vid vilken sådan kraft användes för annat ändamål än för belysning, samt om användningen i övrigt av tillgänglig kraft vid dylik anläggning.

I detta sammanhang må erinras om att Kungl. Maj:t redan tidigare utfärdat kungörelser den 22 augusti 1941 (nr 704) angående inskränkning i rätten att använda elektrisk kraft för ånggenerering samt den 24 oktober 1941 (nr 820) angående inskränkning i rätten att använda elektrisk kraft för uppvärmning av byggnad, m. m. Enligt den förstnämnda kungörelsen får elektrisk kraft användas för alstrande av ånga i därför avsedd panna endast i den utsträckning och under de villkor, som av bränslekommissionen eller å dess vägnar bestämmas. Enligt kungörelsen nr 820 får elektrisk kraft endast i den utsträckning och under de villkor, som av bränslekommissionen eller å dess vägnar bestämmas, användas för uppvärmning av byggnad, för beredning av varmvatten med för sådant ändamål särskilt inrättad varmvattenberedningsanordning, för belysning av skyltfönster och ljusreklam samt för gatu- och vägbelysning och annan belysning utomhus. Vidare äger enligt sistnämnda kungörelse bränslekommissionen, i den mån så finnes erforderligt för åstadkommande av begränsning av förbrukningen av elektrisk kraft, meddela föreskrift om sänkning av spänningen på ledningar och nät för distribution av sådan kraft. — I samband med ikraftträdandet av kungörelsen den 16 oktober 1942 trädde kungörelserna av den 22 augusti 1941 och den 24 oktober 1941 ur tillämpning i vad de hade avseende å användning av elektrisk kraft vid industriell anläggning; de å nämnda båda kungörelser grundade inskränkningarna i rätten att förfoga över elektrisk kraft skulle därefter, vad beträffade sådan anläggning, i stället gälla på grund av föreskrift, som utfärdades av bränslekommissionen under åberopande av kungörelsen den 16 oktober 1942.

Med stöd av kungörelsen den 16 oktober 1942 och då det med hänsyn till vattentillgången i kraftmagasinen befanns nödvändigt förordnade bränslekommissionen (cirkulär nr 172) om ransonering av elektrisk kraft för industrien från och med den 28 oktober 1942. Ransoneringen omfattade hela landet med undantag av det s. k. Nordblocket och nordligaste delen av s. k. Hammarforsblocket. Med anledning av den osedvanligt rikliga nederbörd, som inträffade omkring månadsskiftet oktober—november 1942, kunde kommissionen redan den 3 i sistnämnda månad meddela allmän dispens från ransoneringen. Denna har därefter icke behövt åter sättas i kraft; i stället har den från och med den 1 mars 1943 helt upphävt.

För närvarande gälla vissa restriktioner beträffande användandet av elektrisk kraft för ånggenerering. De förut omtalade inskränkningarna i rätten att använda elektrisk kraft för uppvärmning av byggnad m. m. har bränsle-

kommissionen — efter att tidigare hava meddelat dispens från desamma — förklarar skola från och med den 1 mars 1943 upphöra att gälla.

I fråga om förbrukningen av gas har Kungl. Maj:t, efter framställning från bränslekommissionen, den 8 december 1944 *dels* uppdragit åt kommissionen att förbereda genomförandet av sådan reglering av gasförbrukningen som avses i lagen den 12 december 1941, *dels ock* utfärdat kungörelse (nr 762) angående förberedande åtgärder för en dylik reglering.

Redan den 20 oktober 1944 hade Kungl. Maj:t utfärdat kungörelse (nr 699) angående inskränkning i rätten att använda gas för beredning av varmvatten m. m. Enligt kungörelsen må gas endast i den utsträckning och på de villkor, som av bränslekommissionen eller å dess vägnar bestämmas, användas i anordning, särskilt inrättad för beredning av varmvatten eller tändning av värmepannor.

Under rådande förhållanden föreligger alltjämt behov av en lagstiftning^{Föredraganden.} av förevarande slag. Giltighetstiden för lagen i fråga torde därför böra förlängas, förslagsvis till och med den 30 juni 1946.

På grund härav har inom folkhushållningsdepartementet upprättats förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas.

Föredraganden hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över ifrågasvarande lagförslag, av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar,¹ måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Curt Nordwall.

---

¹ Denna bilaga, vilken är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 6 februari 1945.

Närvarande:

regeringsrådet KELLBERG,
justitieråden GULDBERG,
EKBERG,
SANTESSON.

Enligt lagrådet den 6 februari 1945 tillhandakommet utdrag av protokoll över folkhushållningsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 26 januari 1945, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av t. f. byråchefen för lagärenden i folkhushållningsdepartementet hovrätts-assessorn friherre Erik Leijonhufvud.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran

Ur protokollet:

Bertil Crona.

---

*Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 9 februari 1945.*

N ä r v a r a n d e:

Ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN,

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler statsrådet Rubbestad lagrådets den 6 februari 1945 avgivna utlåtande över det den 26 januari 1945 till lagrådet remitterade förslaget till *lag om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas*; därvid föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Persson.
